

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

KEN nr 10174 af 29/11/2019 (Gældende)

Ligebehandlingsnævnets afgørelse om alder - arbejdsvilkår - pligtig afgangsalder - ej medhold

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 18-70477

Ligebehandlingsnævnets afgørelse om alder - arbejdsvilkår - pligtig afgangsalder - ej medhold

J.nr. 18-70477

En læge født i 1946 indbragte en klage for Ligebehandlingsnævnet over aldersgrænsen i autorisationsloven, hvorefter retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed bortfalder, når den autoriserede sundhedsperson fylder 75 år. En læge kan uden autorisation fortsat være beskæftiget i en underordnet stilling og bevare retten til at betegne sig som speciallæge. Efter ansøgning kan der gives tilladelse til fortsat at udøve selvstændig faglig virksomhed efter vedkommende er fyldt 75 år. Ligebehandlingsnævnet vurderede, at bestemmelsen i autorisationsloven er begrundet i et legitimt formål om beskyttelsen af patienternes sikkerhed. Aldersgrænsen i autorisationsloven var hensigtsmæssig med henblik på at opnå formålet om beskyttelse af patientsikkerheden. Bestemmelsen gik desuden ikke videre end nødvendigt.

Klager fik derfor ikke medhold i klagen.

Klagen angår påstået forskelsbehandling på grund af alder i forbindelse med bortfald af retten til selvstændig faglig virksomhed for autoriserede sundhedspersoner.

Ligebehandlingsnævnets afgørelse

Aldersgrænsen i autorisationsloven er ikke i strid med forbuddet mod forskelsbehandling på grund af alder.

Sagsfremstilling

Klager, der er læge og født i 1946, har den 26. november 2018 indbragt en klage for Ligebehandlingsnævnet over Sundheds- og Ældreministeriet.

Det fremgår af den nugældende § 1 i lovebekendtgørelse nr. 731 af 8. juli 2019 om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed (autorisationsloven):

§ 1. Lovens formål er at styrke patientsikkerheden og fremme kvaliteten af sundhedsvæsenets ydelser gennem autorisation af nærmere bestemte grupper af sundhedspersoner, hvor andres virksomhed på det pågældende virksomhedsområde kan være forbundet med fare eller særlig fare for patienter.

Stk. 2. En autorisation efter denne lov giver indehaveren ret til at anvende en bestemt titel, jf. afsnit II.

Stk. 3. For læger, tandlæger, kiropaktorer, fysioterapeuter, osteopater, jordemødre, kliniske tandteknikere, kontaktlinseoptikere, optometriste og tandplejere samt behandlerfarmaceuter forbeholdes den autoriserede endvidere ret til at udøve en bestemt sundhedsfaglig virksomhed, jf. afsnit II.

Det fremgår af § 13 i autorisationsloven om bortfald af retten til selvstændig faglig virksomhed:

13. Retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed bortfalder, når den autoriserede sundhedsperson fylder 75 år, jf. dog stk. 3. Retten til fortsat at anvende professionsbetegnelsen bortfalder ikke.

Stk. 2. For læger, tandlæger og kiropraktorer medfører stk. 1, 1. pkt., bortfald af tilladelse til selvstændigt virke.

Stk. 3. Styrelsen for Patientsikkerhed kan efter ansøgning give tilladelse til, at en autoriseret sundhedsperson fortsat kan udøve sin selvstændige faglige virksomhed helt eller delvis, efter at vedkommende er fyldt 75 år.

Om autorisation og selvstændigt virke som læge fremgår af autorisationsloven § 27 og § 29:

§ 27. Autorisation som læge meddeles den, der har bestået dansk lægevidenskabelig embedseksamen eller en udenlandsk eksamen, der kan sidestilles hermed, jf. §§ 2 og 3. Den, der har bestået dansk lægevidenskabelig eksamen, skal over for et lægevidenskabeligt fakultet have aflagt lægeløftet, før autorisation kan meddeles.

Stk. 2. Ret til at betegne sig som læge har kun den, der har autorisation som læge.

Stk. 3. Ret til at udøve lægevirksomhed, jf. § 74, har kun den, der har autorisation som læge.

§ 29. Tilladelse til selvstændigt virke som læge meddeles af Styrelsen for Patientsikkerhed den læge, der har gennemgået den i § 31 omhandlede turnusuddannelse eller en uddannelse, der kan sidestilles hermed.

Stk. 2. En læge, som ikke har opnået den i stk. 1 nævnte tilladelse, kan virke i underordnet stilling på sygehus eller som amanuensis hos eller midlertidig stedfortræder for en alment praktiserende læge.

Stk. 3. En læge, hvis tilladelse efter stk. 1 er bortfaldet, jf. § 13, kan virke i underordnet stilling på sygehus.

Det fremgår af bemærkningerne til L 111 (Forslag til lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed fremsat den 14. december 2005), at bestemmelsen om bortfald af retten til selvstændig faglig virksomhed blev indført af hensyn til patientsikkerheden. Af bemærkningerne til bestemmelsen (dagældende § 14) fremgår:

"Bestemmelsen er en nyskabelse, der fastsætter en aldersgrænse, hvor retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed bortfalder. Herefter vil der ved ansøgning til Sundhedsstyrelsen herom ske en konkret vurdering af sundhedspersonens egnethed til udøvelse af selvstændig virksomhed som sundhedsperson, før tilladelse til fortsat selvstændig virksomhed kan gives. Lignende bestemmelser

findes i Norge og Holland.

I en alder af 75 år er langt de fleste sundhedspersoner ophørt med at virke. Af hensyn til patientsikkerheden generelt er det hensigtsmæssigt, at det alene er de, der efter en konkret vurdering findes egnede til at fortsætte selvstændig faglig virksomhed efter denne alder, der kan gøre det. Ved vurdering af ansøgninger om udstedelse af tilladelser til fortsat selvstændigt virke, vil Sundhedsstyrelsen bl.a. lægge vægt på vedkommendes helbredstilstand og tilknytning til arbejdsmarkedet. Der kan blive tale om en tilladelse, der afgrænses i tid eller til visse nærmere opregnede sundhedsydelser.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder ikke behov for, at professionsbetegnelsen som f.eks. læge, sygeplejerske, tandlæge m.fl. samtidigt bortfalder, bl.a. fordi de pågældende kan fortsætte deres virksomhed som led i en ansættelse i en underordnet stilling, jf. for lægers vedkommende § 29, stk. 2. Endvidere vil læger og tandlæger fortsat efter det fyldte 75. år kunne udskrive recepter til nærmeste pårørende og

retten til at betegne sig som speciallæge vil blive bevaret. Stillinger uden patientkontakt berøres ej heller af bestemmelsen."

Den 24. oktober 2018 kontaktede klager Ligestillingsministeren. Klager gjorde gældende, at der med autorisationslovens § 13 var tale om aldersdiskrimination af læger i strid med forskelsbehandlingsloven. Af klagers henvendelse fremgår:

"Kære Ligestillingsminister Eva Kjer Hansen.

Jeg tillader at henvende mig med spørgsmål om, hvorfor det accepteres, at der i dansk lov er aldersdiskrimination af læger.

Se venligst autorisationsloven:

I henhold til § 13 i Autorisationsloven (LBK nr. 990 af 18. august 2017 om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed) bortfalder retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed ved det fyldte 75. år.

Bilag 1:

[link til Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside]

Der må ikke forskelsbehandles på arbejdsmarkedet på grund af alder. Dette er via et EU-regulativ implementeret i dansk ansættelseslovgivning. Men det må åbenbart læger, der vil bestride et lægejob efter det fyldte 75. år.

Se venligst:

Bekendtgørelse af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. Herved bekendtgøres lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1349 af 16. december 2008, med de ændringer, der følger af lov nr. 1489 af 23. december 2014.

Stk. 2. Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse behandles ringere end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Bilag 2:

[link til forskelsbehandlingsloven på retsinformation.dk]

Jeg vil bede ministeren se på sagen med henblik på en ændring af autorisationslovgivningen. Såfremt der ikke findes grundlag for en ændring, vil jeg gerne vejledes i, hvorledes man klager til EU.

Med venlig hilsen

[Klagers navn], læge

[Klagers adresse]

P. S.

"Princippet om ligebehandling er [et] af EU's grundlæggende principper. Alle er lige for loven, og alle har ret til at leve et liv uden forskelsbehandling," udtalte næstformand Viviane Reding, som er EU's kommissær for retfærdighed. "Takket være EU's regler mod diskrimination og Kommissionens håndhævelse kan borgerne stole på, at de har disse rettigheder i alle 28 EU-lande. Udfordringen er, at alle, der rammes af diskrimination, kan bruge deres rettigheder i praksis, – at de ved, hvor de kan få hjælp, og at de har adgang til retfærdighed." Bruxelles, den 17. januar 2014"

Ligestillingsministeriet videresendte klagers henvendelse til besvarelse i Sundheds- og Ældreministeriet. Sundhedsministeren svarede klager ved brev af 18. februar 2019:

"Kære [klagers navn]

Tak for din mail fra 24. oktober 2018 til ligestillingsminister Eva Kjer Hansen. Da reglerne om bortfald af retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed som læge hører under mit ressort som sundhedsminister, besvarer jeg dit brev.

Det er i dag ganske rigtigt sådan, at retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed som udgangspunkt bortfalder, når en autoriseret sundhedsperson fylder 75 år. For læger medfører det også, at deres tilladelse til at drive selvstændigt virke bortfalder.

Selvom retten til selvstændigt virke bortfalder, kan lægen fortsat arbejde i en underordnet stilling. En læge vil også fortsat kunne udskrive recepter til sig selv og sine nærmeste pårørende, hvis det ikke sker i erhvervsmæssigt øjemed. Desuden bevares retten til at benytte professionsbetegnelsen læge.

Reglerne er lavet af hensyn til patientsikkerheden, men Styrelsen for Patientsikkerhed kan give tilladelse til, at en autoriseret sundhedsperson kan fortsætte sit virke efter at være fyldt 75 år. Her vil styrelsen bl.a. lægge vægt på personens helbredstilstand og tilknytning til arbejdsmarkedet. Jeg kan oplyse, at der er relativt få, der søger om tilladelse til at fortsætte sit virke, og at langt hovedparten af disse får tilladelse hertil.

Jeg synes, at det er vigtigt, at der er denne mulighed, for jeg er helt enig med dig i, at alder ikke nødvendigvis er en barriere for, at en læge kan fortsætte efter at være fyldt 75 år – hvis pågældende da ellers er sund og rask og har mod på at tage en ekstra tørn.

Til slut vil jeg nævne, at jeg har noteret mig din klage til Ligebehandlingsnævnet over bestemmelsen i autorisationsloven om bortfald af retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed. Jeg vil afvente sagens udfald.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby"

Sundheds- og Ældreministeriet har for nævnet fremlagt følgende opgørelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed om antallet af ansøgninger og tilladelser i henhold til autorisationsloven § 13, stk. 3. Opgørelsen blev ifølge indklagede udarbejdet på et tidspunkt, hvor antallet af ansøgninger i 2018 ikke var færdigopgjort:

Rækkenavne	Ansøgningsdato (antal)	Godkendt dato (antal)	Afvist dato (antal)
2014	82	79	3
2015	116	113	3
2016	121	119	2
2017	151	147	4
2018	110	109	1
Hovedtal	580	567	13

Parternes bemærkninger

Klager gør gældende, at læger bliver forskelsbehandlet på grund af alder i strid med beskæftigelsesdirektivet. Han ønsker, at nævnet vurderer lovligheden af, at læger over 75 år bliver frataget autorisation til selvstændigt virke, hvormed deres lægearbejde på arbejdsmarkedet umuliggøres.

En læge, der ikke er i arbejde den dag, vedkommende fylder 75 år, og dermed får frataget sin autorisation, kan ikke senere søge et lægejob på lige fod med yngre kolleger. Det er aldersdiskrimination.

Læger, der har ansøgt om fortsat selvstændig faglig virksomhed efter det fyldte 75. år, beretter ofte om fornemmelsen af ydmygelse.

Lægen skal først opsøge en kollega med henblik på at få en lægeattest. Attesten skal indeholde de samme oplysninger som en kørekortattest, men lægen må godt køre bil resten af livet. Lægen skal således besvare spørgsmål om helbredstilstand og udføre synsprøve, synsfeltindskrækningsprøve og høreprøve. Lægen skal også tegne en urskive med tal og indstille viserne efter undersøgerens forgodtbefindende. Desuden skal lægen huske tre indlærte ord efter afledning. Lægen skal endvidere besvare spørgsmål om psykisk tilstand, medicinering samt alkoholforbrug, ligesom nyrefunktion og vejrtrækning undersøges.

Hvis lægen erhverver en rimeligt lydefri lægeattest, skal lægen herefter møde op hos Styrelsen for Patientsikkerhed. Her kan lægen møde en ung læge, der skal vurdere, om lægen fortsat kan udøve sin selvstændige faglige virksomhed.

De pensionerede læger, der oftest har mellem 40 til 50 års klinisk erfaring, burde være en guldgrube for et skrantende sundhedsvæsen, der huser mere end 1500 læger uddannet udenlands, og hvoraf flere har et ganske dubiøst uddannelsesniveau.

I efteråret 2018 deltog klager i et møde i Foreningen af Pensionerede Læger. Her opfordrede en enhedschef fra Styrelsen for Patientsikkerhed de pensionerede læger til at tage konsulentjob i styrelsen. Adskil-

lige henvendte sig, og Styrelsen for Patientsikkerhed er fuldt tilfreds med deres arbejdsindsats. Det er sådanne ansættelser på nedsat arbejdstid, der kan lokke pensionerede læger ud på arbejdsmarkedet igen.

Det undrer klager, at lige netop læger, tandlæger og kiropraktorer er udsat for denne aldersdiskrimination. Andre faggrupper i sundhedsvæsenet kan arbejde efter det fyldte 75. år, herunder psykologer, sygeplejersker, fysioterapeuter, ergoterapeuter samt teknisk og administrativt personale. Man kan sågar blive valgt til Folketinget efter sin 75. års fødselsdag.

Det forekommer besynderligt, at det skulle dreje sig om patientsikkerhed. Styrelsen for Patientsikkerhed skal overvåge alle læger. Der bliver da også alene afvist fire promille af den samlede gruppe, der søger om dispensation.

En højere aldersgrænse vil fortsat være aldersdiskrimination.

Sundheds- og Ældreministeriet gør gældende, at bestemmelsen i autorisationsloven § 13 er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål, og at midlerne til at opfylde formålet er hensigtsmæssige og nødvendige.

Det fremgår af bemærkningerne til Forslag til lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, at § 13 blev indført af hensyn til patientsikkerheden. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at lignende bestemmelser findes i Norge og Holland.

Sundheds- og Ældreministeriet har til brug for sine bemærkninger indhentet oplysninger fra Styrelsen for Patientsikkerhed og fra Beskæftigelsesministeriet.

Styrelsen for Patientsikkerhed har oplyst Sundheds- og Ældreministeriet om, at styrelsen ved sagsbehandlingen sikrer kontrol med, at de 75-årige er egnede til at fortsætte deres virksomhed. I forbindelse med sagsbehandlingen kontrollerer styrelsen ligeledes SPOOP (ordinationsovervågningen), og styrelsen gør opmærksom på vejledningen omkring afhængighedsskabende lægemidler.

Blandt de godkendte ansøgninger fik to ansøgere begrænset dispensation i 2016, og tre ansøgere fik begrænset autorisation i 2018.

Der er få sager, hvor ansøgeren ikke kommer til samtale, men bliver afvist på baggrund af ansøgningen. De ansøgninger, hvor ansøger ikke kommer til samtale, bliver ikke registreret. Begrundelsen for den umiddelbare afvisning er ofte, at ansøgningen er på et forkert grundlag. Der er oftest tale om ansøgninger fra læger, som ikke har klinisk aktivitet, men som gerne vil beholde tilladelse til selvstændigt virke. Det er kun de klinisk aktive, som har brug for og kan få dispensationen til fortsat selvstændigt virke.

Ved en søgning i autorisationsregistret hos Styrelsen for Patientsikkerhed pr. 27. december 2018 var der 3589 læger, som var over 75 år. Da lovændringen kom, fik alle, som var 75 år før den 1. januar 2007, besked om, at ordningen ikke omfattede dem. Det indebærer, at ansøgningsskaren vil være på cirka 2956 læger (født mellem den 1. januar 1932 og frem til den 31. december 1943).

Der er på den baggrund relativt få, som søger dispensation; cirka 600 ud af potentielt cirka 3.000 = 20 %. Hovedparten af disse får dispensation, idet der kun er afvist 13 efter samtale, svarende til 0,4 % af den samlede gruppe og 2,2 % af ansøgerne.

Der er tale om en grov beregning, da de første ansøgninger kommer ved det fyldte 75. år. Beregningen giver imidlertid et fingerpeg om udviklingstendensen. Hvis der ikke er anmærkninger, bliver der sædvanligvis givet dispensation i 3 år, siden 2 år og ellers årligt.

Beskæftigelsesministeriet har over for Sundheds- og Ældreministeriet oplyst følgende:

”Forskelsbehandlingsloven gennemfører beskæftigelsesdirektivet (rådets direktiv

2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv) i dansk ret.

Beskæftigelsesdirektivet finder anvendelse for alle personer i den offentlige og den private sektor for så vidt angår vilkårene for adgang til lønnet beskæftigelse, udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed og erhvervsmæssig beskæftigelse, herunder udvælgelseskriterier og ansættelsesvilkår.

Efter beskæftigelsesdirektivet må ingen som udgangspunkt udsættes for forskelsbehandling på grund af alder. Beskæftigelsesdirektivet tillader dog, at medlemsstaterne kan bestemme, at en ulige behandling på grund af alder ikke udgør forskelsbehandling, hvis forskelsbehandlingen er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål inden for rammerne af den nationale ret, og hvis midlerne til at opfylde det pågældende formål er hensigtsmæssige og

nødvendige. Ulige behandling på grund af alder kan bl.a. være berettiget ud fra legitime beskæftigelses-, arbejdsmarkedets- og erhvervsuddannelsespolitiske mål.

Det er Sundheds- og Ældreministeriet, der skal vurdere, om alderskriteriet i autorisationsloven er sagligt og proportionalt.”

Sundheds- og Ældreministeriet bemærker, at ulige behandling på grund af alder ikke udgør forskelsbehandling, hvis forskelsbehandlingen er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål inden for rammerne af den nationale ret, og hvis midlerne til at opfylde det pågældende formål er hensigtsmæssige og nødvendige.

Det er ministeriets vurdering, at bestemmelsen i autorisationsloven § 13 om bortfald af retten til selvstændig faglig virksomhed er sagligt begrundet i hensynet til patientsikkerheden.

Det fremgår således af bemærkningerne til bestemmelsen, at det af hensyn til patientsikkerheden er fundet hensigtsmæssigt, at det alene er de, der efter en konkret vurdering findes egnet til at fortsætte selvstændig faglig virksomhed efter det fyldte 75. år, der kan gøre det.

Det er endvidere ministeriets vurdering, at bestemmelsen ikke går videre end nødvendigt for at opfylde formålet.

Hovedparten af sundhedspersoner er opholdt med at virke i en alder af 75 år, og relativt få søger om dispensation.

På baggrund af en konkret vurdering er det muligt at få dispensation, hvis vedkommende – bl.a. på baggrund af helbredstilstand og tilknytning til arbejdsmarkedet – findes egnet til at forsætte sit virke.

En fjernelse af ordningen eller en ændring af aldersgrænsen til f.eks. 80 år vil ifølge Styrelsen for Patientsikkerhed medføre flere egnethedsforløb med f.eks. sygdomsramte læger, der ikke magter arbejdet. Disse sager er mere omfattende end en kontrol på et tidligere tidspunkt.

Reglerne om bortfald af retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed gælder for alle autoriserede sundhedspersoner. For læger, tandlæger og kiropraktorer medfører bestemmelsen, at den særlige tilladelse til selvstændigt virke bortfalder. Der er ikke tilsvarende regler om selvstændigt virke for de øvrige grupper af autoriserede sundhedspersoner, hvorfor tilladelse hertil selvsagt ikke kan bortfalde.

Selvom retten til selvstændigt virke bortfalder, kan en læge fortsat arbejde i en underordnet stilling på et sygehus, jf. autorisationsloven § 29, stk. 3. En læge vil også fortsat kunne udskrive recepter til sig selv og sine nærmeste pårørende, hvis det ikke sker i erhvervsmæssigt øjemed. Desuden bevares retten til at benytte professionsbetegnelsen læge.

Det er på den baggrund Sundheds- og Ældreministeriets samlede vurdering, at bestemmelsen er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål, og at midlerne til at opfylde formålet er hensigtsmæssige og nødvendige.

Ligebehandlingsnævnets bemærkninger og konklusion

Ligebehandlingsnævnet behandler klager over forskelsbehandling på grund af alder efter lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet mv. (forskelsbehandlingsloven).

Det fremgår af forskelsbehandlingsloven, at en arbejdsgiver ikke må forskelsbehandle lønmodtagere eller ansøgere til ledige stillinger ved ansættelse, afskedigelse, forflyttelse, forfremmelse eller med hensyn til løn- og arbejdsvilkår.

Klager, der er født i 1946 og er beskæftiget som læge, har klaget over aldersgrænsen i autorisationsloven, der regulerer autorisation af sundhedspersoner.

I december 2004 blev alder indsat som beskyttelseskriterium i forskelsbehandlingsloven ved lov nr. 1417 af 22. december 2004 i forbindelse med implementering af beskæftigelsesdirektivet (Rådets direktiv af 2000-11-27 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (2007/78)).

Det følger af forskelsbehandlingsloven, at en arbejdsgiver ikke må forskelsbehandle lønmodtagere eller ansøgere til ledige stillinger ved ansættelse, afskedigelse, forflyttelse, forfremmelse eller med hensyn til løn- og arbejdsvilkår.

Klagen over aldersgrænsen i autorisationslovens § 13 vedrører bortfald af retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed for visse autoriserede sundhedspersoner, herunder læger. Da aldersgrænsen har betydning for de omfattede sundhedspersoners arbejdsvilkår, falder klagen inden for anvendelsesområdet i forskelsbehandlingsloven og beskæftigelsesdirektivet.

Autorisationsloven trådte i kraft den 1. januar 2007. Autorisationslovens dagældende § 14 om bortfald af retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed på baggrund af alder var en nyskabende bestemmelse.

Ligebehandlingsnævnet lægger til grund, at den danske lovgivningsmagt ved indførelsen af aldersgrænsen i autorisationsloven den 1. januar 2007 har forholdt sig til forbuddet mod forskelsbehandling på grund af alder.

På denne baggrund vurderer Ligebehandlingsnævnet, at det falder inden for nævnets kompetence at tage stilling til det spørgsmål, som klagen angår. Nævnet kan derfor behandle klagen.

Nævnet bemærker, at nævnet ved afgørelse af 5. marts 2014 i sagsnr. 2013-6819-08016 behandlede en klage angående pligtmæssig afgangsalder for præster fastsat i tjenestemandsloven.

Ved forskelsbehandling forstås enhver direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af alder.

Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af alder behandles ringere end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Der foreligger indirekte forskelsbehandling, når en bestemmelse, et kriterium eller en praksis, der tilsyneladende er neutral, vil stille personer med en bestemt alder ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opnå det er hensigtsmæssige og nødvendige.

Hvis en person, der anser sig for krænket, påviser faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at der udøves direkte eller indirekte forskelsbehandling, påhviler det modparten at bevise, at ligebehandlingsprincippet ikke er blevet krænket.

Det fremgår af autorisationsloven, at retten til at udøve selvstændig faglig virksomhed bortfalder, når den autoriserede sundhedsperson fylder 75 år.

Klager, der er født i 1946, kan som følge af bestemmelsen i autorisationsloven ikke længere udøve selvstændig faglig virksomhed som læge, når han i 2021 fylder 75 år, medmindre han efter ansøgning får tilladelse hertil.

På den baggrund har klager påvist faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at han som følge af aldersgrænsen i autorisationsloven er udsat for ringere behandling på grund af sin alder.

Det følger af artikel 6, stk. 1, i beskæftigelsesdirektivet, at medlemsstaterne kan bestemme, at ulige behandling på grund af alder ikke udgør forskelsbehandling, hvis den er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål inden for rammerne af den nationale ret, bl.a. legitime beskæftigelses-, arbejdsmarkeds-

og erhvervsuddannelsespolitiske mål, og hvis midlerne til at opfylde det pågældende formål er hensigtsmæssige og nødvendige.

Det fremgår af forarbejderne til den dagældende autorisationslov § 14, at det af hensyn til patientsikkerheden generelt fandtes hensigtsmæssigt, at det alene er de, der efter en konkret vurdering findes egnet til at forsætte selvstændig faglig virksomhed efter det fyldte 75. år, der kan gøre det.

Bestemmelsen om bortfald af retten til som læge at udøve selvstændig faglig virksomhed, når vedkommende fylder 75 år, er således begrundet i beskyttelsen af patienternes sikkerhed.

Nævnet vurderer derfor, at bestemmelsen i den nugældende autorisationslovs § 13 og den heraf følgende praksis er begrundet i et legitimt formål.

Spørgsmålet er herefter, om midlerne til at opfylde formålet om patienters sikkerhed er hensigtsmæssige og nødvendige.

Medlemsstaterne råder over en vid skønsmargin ved valget af, hvilke foranstaltninger der kan opfylde deres mål på området for socialpolitik og beskæftigelse. Der henvises bl.a. til EU-Domstolens domme af 22. november 2005 sag C-144/04 (Mangold, præmis 63), 16. oktober 2007 sag C-411/05 (Palacios de la Villa, præmis 68), 12. oktober 2010 C-499/08 (Andersen, præmis 33).

Under hensyn til medlemsstaternes vide skønsmargin og karakteren af de arbejdsopgaver og det ansvar, der påhviler de omhandlede sundhedspersoner, vurderer nævnet, at det på nuværende tidspunkt må anses for hensigtsmæssigt at have en aldersgrænse i autorisationsloven med henblik på at opnå formålet om beskyttelse af patientsikkerheden.

Ved vurderingen af, om bestemmelsen går videre end nødvendigt, har nævnet lagt vægt på, at autoriserede sundhedspersoner, der er fyldt 75 år, ikke er afskåret fra at forblive på arbejdsmarkedet. En autoriseret sundhedsperson, der fortsat ønsker at udøve sin selvstændige faglige virksomhed helt eller delvis, efter at vedkommende er fyldt 75 år, kan ansøge herom. Ifølge den fremlagte opgørelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed er fortsat udøvelse af selvstændig faglig virksomhed efter det fyldte 75. år en reel mulighed. En læge kan desuden – uden autorisation – fortsat være beskæftiget i en underordnet stilling og bevare retten til at betegne sig som speciallæge.

Autoriserede sundhedspersoner, der har nået aldersgrænsen i autorisationsloven, har således mulighed for egenhændigt at beslutte, hvornår de ønsker at forlade arbejdsmarkedet. Der er derfor ikke tale om en aldersgrænse, der er fastsat med henblik på overgang til pension.

Aldersgrænsen i autorisationsloven er endvidere væsentligt højere end folkepensionsalderen, og autoriserede sundhedspersoner, der er fyldt 75 år, og som ikke ansøger om fortsat at udøve selvstændig faglig virksomhed eller at være beskæftiget i en underordnet stilling, er derfor sikret et forsørgelsesgrundlag i form af folkepension.

Ligebehandlingsnævnet vurderer på denne baggrund, at aldersgrænsen i autorisationsloven er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål, og at midlerne til at opfylde formålet er hensigtsmæssige og nødvendige.

Klager får herefter ikke medhold i klagen.

Retsregler

Afgørelsen er truffet efter følgende bestemmelser:

Lov om Ligebehandlingsnævnet

- § 1, stk. 1, og stk. 3, om nævnets kompetence
- § 6, stk. 2, om behandling af principielle sager
- § 9, stk. 1, om klagebehandling
- § 12, stk. 1, om klagebehandling

Forskelsbehandlingsloven

- § 1, stk. 1-3, om lovens anvendelsesområde
- § 2, stk. 1, om forbud mod forskelsbehandling
- § 7 a, om delt bevisbyrde

Beskæftigelsesdirektivet

- artikel 1 og artikel 3, stk. 1, litra c), om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder
- artikel 6, om berettigelse af ulige behandling på grund af alder

<18-70477>